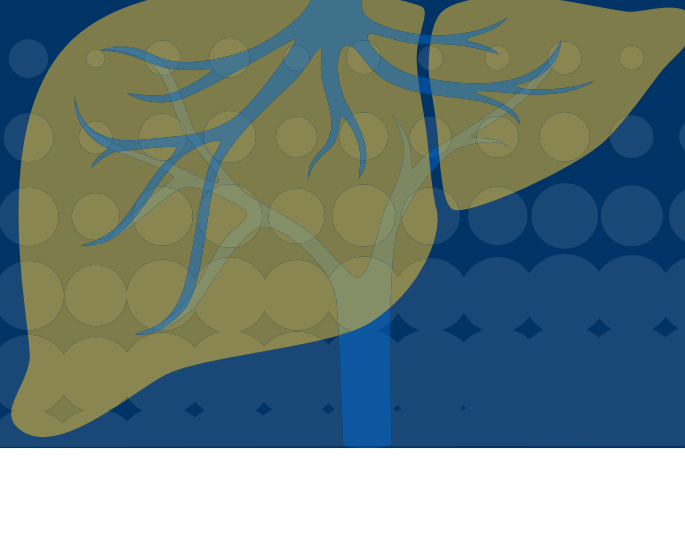

Maksarakk-kartsinoom – vaikne tapja

Maksavähk on **sageduselt kuues vähivorm** maailmas¹

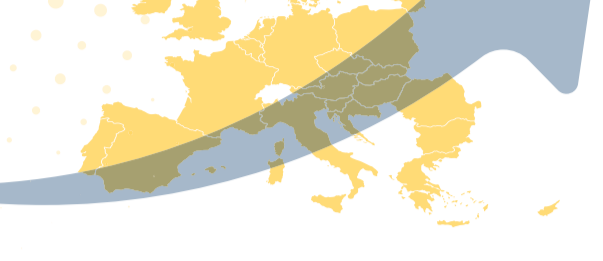
ja maksarakk-kartsinoom moodustab **90%** kõigist esmastest maksakasvajatest.²

Igal aastal diagnoositakse maksarakk-kartsinoom **enam kui 750 000**

inimesel maailmas,^{1,2} kõige sagedamini haiguse hilises staadiumis.³

Maksarakk-kartsinoomi riskitegurid

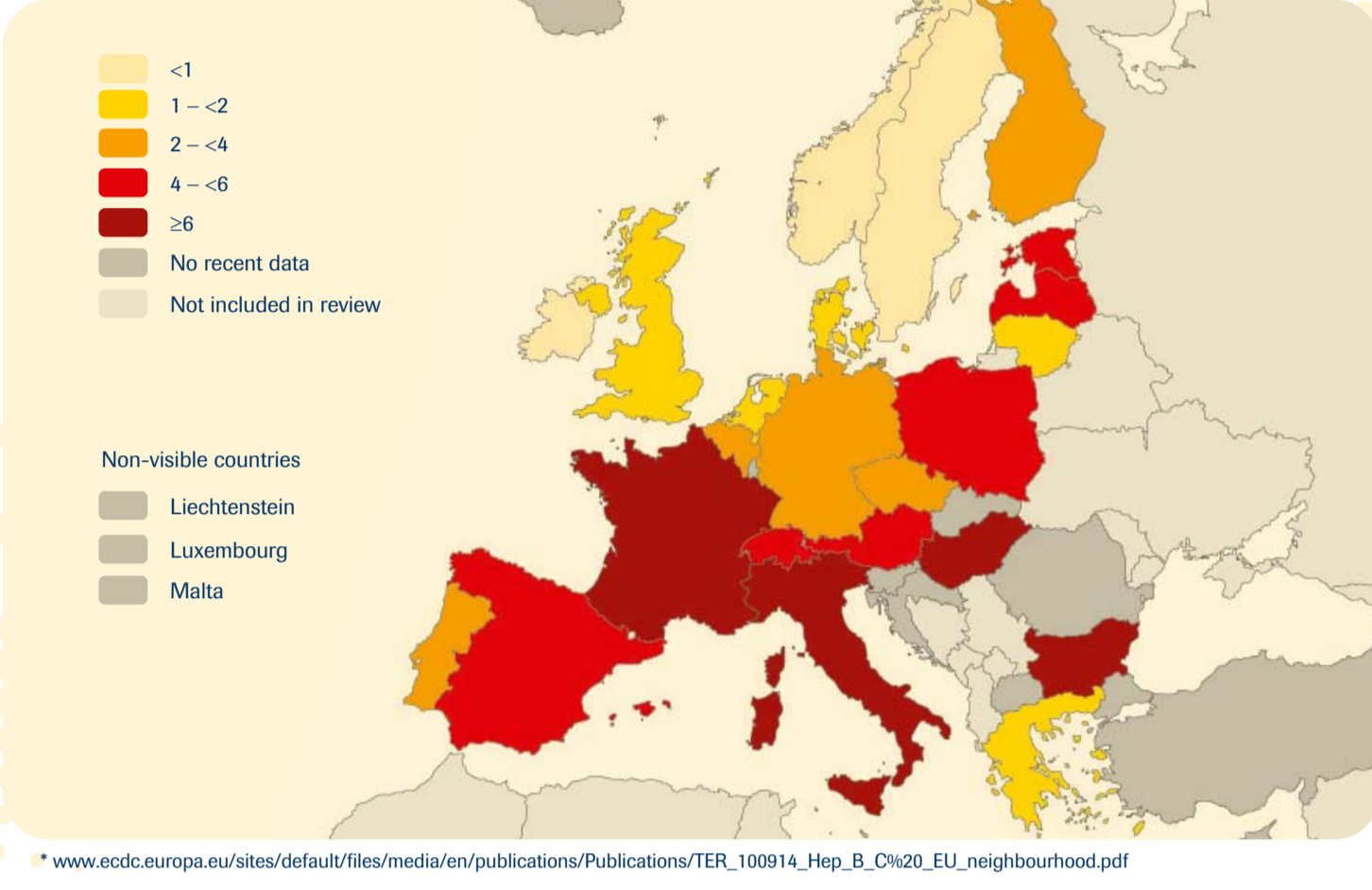
USAs ja mõnes **Euroopa** riigis on haigestumine ja suurem maksavähki viimastel aastatel suurenenud.^{6,7}

USAs on see kasv kiirem kui mistahes muu vähivormi korral, olles alates 1980. aastast kolmekordistunud.⁸

See on osaliselt tingitud **rasvaste toitute ja ülekaalulisuse**⁹ levimuse tõusust, mis suurendab maksavähki haigestumise riski kogu maailmas.^{6,7}

Eesti meeste suurem maksarakk-kartsinoomi on suurem kui naaberriikides*

* www.eccdc.europa.eu/sites/default/files/media/en/publications/Publications/TER_100914_Hep_B_C%20_EU_neighbourhood.pdf

Riskitegurid:^{2,10}

B- ja C-hepatiidi viirus

Rasvased toidud ja ülekaalulisus

Alkohol

Aflatoksiinid (kantserogeensed ained, mida leidub saastunud toidus, eriti riisis)

Nähud ja sümptomid

Maksarakk-kartsinoomi sümptomid ilmnevad sageli alles haiguse hilises staadiumis², kuid mõnel inimesel võivad esineda järgmised sümptomid.¹⁰

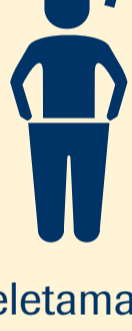
Valu või valulikkus kõhu- piirkonnas

Kalduvus verevalumite või verejooksu tekkeks

Kõhu suurenemine

Seletamatu kaalulangus

Kollatõbi

Sõeluuringud ja diagnoosimine

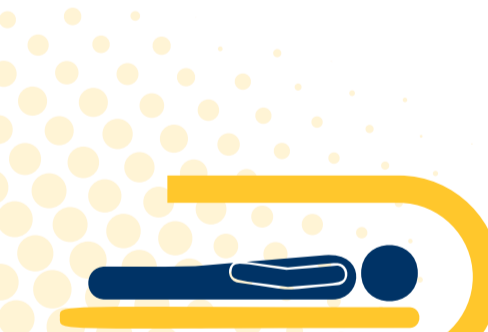
Seireprogramme seostatakse paranenud elumusega.¹¹

Inimesed, kellel on maksavähi suur tekkerisk, saavad minna ultraheliuuringule, mis võib olla piisavalt tundlik, et tuvastada maksas ka väikeseid koldeid.¹² Samuti on võimalik anda vereproov alfafetoproteiini (AFP) taseme kindlaksmääramiseks.¹³

Maksavähi kahtluse korral on täiendavad diagnoosimisvõimalused:^{10,13}

- kõhuõõne kompuuter tomograafia
- kõhuõõne magnetresonants-tomograafia
- maksabiopsia

Praegused ravivõimalused

Olenemata haiguse staadiumist on maksavähi ravivõimalused piiratud. Kaugelearenenud staadiumis diagnoositud haiguse korral on valik veelgi väiksem.¹³

Vähem kui **50%**

kaugelearenenud maksarakk-kartsinoomiga inimestest elab pärast diagnoosi saamist kauem kui aasta.¹¹

Viimased uuringud näitavad:

Eri staadiumite raviks kasutatakse praegu järgmisi ravimeetodeid.¹³

Kollete kirurgiline eemaldamine

Kiiritusravi

Maksa-siirdamine

Transarteriaalne kemoembolisatsioon

Keemiaravi

Türosiinkinaasi inhibiitorid

Maksarakk-kartsinoomiga patsientide tulevikuväljavaated

Hoolimata maksarakk-kartsinoomi suurest levimusest on haiguse ravivõimalused piiratud ja haigete elumus väike.^{6,11}

Paljulubavad ravitulemused on kliinilistes uuringutes saadud maksarakk-kartsinoomi patsientidel immuunraviga: sel puhul on ravi suunatud vähi protsessi kontrollivate PD-L1 ja PD-1 valkude vastu.¹⁵

Viiited

- WHO: Globocan 2018 – Liver cancer factsheet. [Internet; cited 2019 July 24] Available from: <http://gco.iarc.fr/today/data/factsheets/cancers/11-Liver-fact-sheet.pdf>.
- Llovet J, et al. Hepatocellular carcinoma. Nat Rev Dis Primers. 2016;2:16018.
- Dimitroulis D et al. From diagnosis to treatment of hepatocellular carcinoma: An epidemic problem for both developed and developing world. World J Gastroenterol. 2017;23(29):5282-5294.
- Islami F, et al. Disparities in liver cancer occurrence in the United States by race / ethnicity and state. Ca Cancer J Clin. 2017;67:273-289.
- Pimpin L, et al. Burden of liver disease in Europe: Epidemiology and analysis of risk factors to identify prevention policies. J Hepatol. 2018;69:718-735.
- American Cancer Society – Cancer Facts & Figures 2020. [Internet; cited 2020 April 6] Available from: <https://www.cancer.org/content/dam/cancer-org/research/cancer-facts-and-statistics/annual-cancer-facts-and-figures/2020/cancer-facts-and-figures-2020.pdf>.
- WHO – Obesity and overweight. [Internet; cited 2019 July 24] Available from: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/obesity-and-overweight>.
- Medline. [Internet; cited 2019 July 24]. Available from: <https://medlineplus.gov/ency/article/000280.htm>.
- Giannini G, et al. Prognosis of untreated hepatocellular carcinoma. Hepatology. 2015;61(1):184-190.
- Medscape. [Internet; cited 2019 July 24]. Available from: <https://emedicine.medscape.com/article/369226-overview>.
- Marrero K, Kulik L, et al. Diagnosis, staging, and management of hepatocellular carcinoma: 2018 practice guideline by the American Association for the Study of Liver Diseases. Hepatology. 2018;68(2):723-750.
- Okusaka T, Ikeda M. Immunotherapy for hepatocellular carcinoma: current status and future perspectives. BMJ ESMO Open. 2018;3:e000455.